

LANDBRUKSKONTORET

HOBØL - SPYDEBERG - ASKIM

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

14/2596 - 1 / MNK

Dato:

29.09.2014

Høringsuttalelse fra Landbrukskontoret HSA til forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Saken gjelder

Landbruks- og matdepartementet har sendt forslaget til ny forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket på høring, med frist for høringsuttalelse 20. oktober 2014. Den nye forskriften skal etter planen tre i kraft fra 1. januar 2015.

Bakgrunn og saksopplysninger

Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket inneholder grunnleggende vilkår for å motta ulike tilskudd for den produksjonen som skjer i regi av det enkelte jordbruksforetak. Disse vilkårene er sentrale i norsk landbrukspolitik.

Dagens produksjonstilskuddsforskrift har vært gjeldende i 12 år, og regjeringen varslet Stortinget i Jordbruksoppjøret 2014 at departementet ønsket en større revisjon av produksjonstilskuddsforskriften. Departementet har lagt opp til å utarbeide en ny forskrift framfor å gjøre omfattende endringer i gjeldende forskrift.

Administrasjonen på Landbrukskontoret HSA og i Trøgstad kommune har gått sammen om å lage en felles høringsuttalelse til forslaget om ny forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Vurdering og uttalelser

Det er kun omtalt de bestemmelsene vi har merknader til.

§2: *Grunnvilkår*

I forslag til ny forskrift er det kun to av grunnvilkårene for å motta produksjonstilskudd som videreføres:

foretaket må være registrert i enhetsregisteret, og drive «vanlig jordbruksproduksjon».

Det betyr at det ikke lenger vil være et vilkår om at et foretak må være knyttet til en landbrukseiendom for å søke produksjonstilskudd. Vi foreslår at kravet om tilknytning til landbrukseiendom opprettholdes for å unngå for eksempel at kraftfôrbasert produksjon kan drives som ren «fabrikkproduksjon» uten tilknytning til landbruket. Dette kan vanskelig ses som en ønsket utvikling for norsk landbruk.

§4: *Tilskudd til jordbruksareal*

Besøks- og postadresse:
Stasjonsgt. 35,
1820 Spydeberg

Telefon:
69 68 20 00

Hjemmeside:
www.landbrukhsa.no

E-post:
landbruk@spydeberg.kommune.no

Det kan gis areal- og kulturlandskapstilskudd for dyrket jord og innmarksbeite som foretaket disponerer på det tidspunkt eller i den perioden som kommer fram av jordbruksavtalen, dersom arealet drives aktivt.

Vi foreslår å forenkle ordlyden i §4, 1. ledd til:

«Dersom arealet drives aktivt, kan det gis areal- og kulturlandskapstilskudd for dyrket jord og innmarksbeite som foretaket disponerer i den gjeldende søknadsomgang.»

Etter dagens regelverk er det en rekke miljøkrav som må overholdes. Bestemmelser om miljøkrav videreføres i forslag til ny forskrift, men noen store endringer. Miljøplanforskriften utgår som følge av jordbruksforhandlingene 2014.

For å motta produksjonstilskudd skal foretaket

1. ha gjødslingsplan og føre sprøytejournal

I utgangspunktet er dette greit for både bruker og administrasjon å forholde seg til, men det må være en forholdsmessighet mellom brudd på vilkår og reaksjon, og mulighet for forvaltningen å utøve skjønn. Eksempelvis kan det være jordprøver som er 1-2 år for gamle, eller situasjoner hvor søker har overtatt leiejord hvor det ikke er tatt jordprøver av tidligere driver av arealene.

Det må komme tydelig fram i informasjonsmateriell at gjødslingsplan og sprøytejournal heretter blir et **vilkår** for å kunne motta produksjonstilskudd.

Forskriften bør for øvrig utformes i samsvar med forskrift om gjødselplanlegging.

2. ikke foreta inngrep som forringer kulturlandskapet, med mindre det er gitt særskilt tillatelse etter annet regelverk. Som inngrep regnes ikke normalskjøtsel.

Det bør komme fram tydelig fram hvilke inngrep som menes, om de tenkte tiltakene ikke nevnes i forskriften, bør de sjekkes ut i søknadsskjemaet. Dette for at kommunen skal kunne ha kontroll på at det ikke er gjort inngrep som forringer kulturlandskapet.

3. ha et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning mot vassdrag eller kanal med årssikker vannføring. Vegetasjonsbeltene må ikke jordarbeides.

Forskriften må være tydelig. Vi anbefaler at 2 meters bredde opprettholdes som minstekrav, men med en tilleggsformulering om at vegetasjonsbeltet skal være bredt nok til å motvirke avrenning mot vassdrag. For forvaltningen vil det bli krevende å håndtere oppfølging av brudd på miljøkrav for denne typen saker dersom det ikke er en konkret minstebredde. Både for mindre bekker og større elver vil det være ulik tolkning og faglig uenighet rundt hvor bred en kantsone skal være for å være funksjonell.

Innskrenket mulighet til lokaltilpassede miljøtiltak

Det er foreslått å fjerne Fylkesmannens hjemmel i dagens forskrift om produksjonstilskudd til å bestemme at foretak må følge bestemte jordarbeidingsrutiner i områder med erosjonsfare innenfor nedbørfelt til sårbart vassdrag. Dette er en bestemmelse som departementet mener opprettholdes gjennom Jordlova § 11, 1. ledd, som gir departementet mulighet til å sette krav til drifta for å sikre en miljøforsvarlig drift av jordbruksareal: «For å sikre miljøforsvarlig drift av jordbruksareal, jf § 1 tredje ledd, kan departementet gi føresegner om drifta. Føresegnene kan mellom anna ta sikte på å hindre erosjon og regulera bruk og

lagring av gjødsel og andre innsatsvarer i produksjon, samt å ta omsyn til særlige naturverdier». Ved å fjerne bestemmelsen i produksjonstilskuddforskriften ønsker Landbruks- og matdepartementet å unngå dobbeltregulering.

Vi kan ikke se at Jordlova § 11, 1. ledd fullt ut vil erstatte bestemmelsen som ligger i dagens forskrift om produksjonstilskudd. Hjemmel etter Jordlova § 11, 1. ledd ligger til departementet, noe som ikke vil gi den samme mulighet som Fylkesmannen har til å fastsette krav som er lokaltilpasset det enkelte vassdrag. I arbeidet med vannforvaltning i de lokale vannområdene og på regionalt nivå pekes stadig på behov for både juridiske og økonomiske virkemidler for lokaltilpassede tiltak innen landbrukssektoren. Vår vurdering er at Jordlova § 11, 1. ledd ikke vil gi mulighet for lokaltilpassede tiltak i stor nok grad. Hvor kan man gjennomføre trekk, dersom de regionale miljøkravene ikke knyttes opp mot produksjonstilskudd?

§ 11: Avkorting ved regelverksbrudd

I dagens regelverk sier bestemmelsen om feilopplysninger at «Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har gitt feil opplysninger som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskudd, *kan* hele eller deler av produksjonstilskuddet som tilfaller foretaket holdes tilbake.» I forslag til ny forskrift er det innført en «*skal*»-regel for avkorting ved feilopplysninger.

Vi anbefaler at gjeldende «*kan*»-regel videreføres også i ny forskrift. Det er svært varierende grunner til at det forekommer feilopplysninger i søknad om produksjonstilskudd. For eksempel vil oppdatering av gårdskart medføre at arealtall endres. Søker kan også selv oppdage feilen og ta kontakt for å få dette rettet i søknadsskjema i ettertid. Vurdering av avkorting bør gjøres etter en helhetlig skjønnsmessig vurdering hos den enkelte kommune, og en kategorisk «*skal*»-regel for avkorting gir lite rom for skjønn.

Konklusjon

- Foretak bør være knyttet til landbrukseieendom for å motta produksjonstilskudd, med unntak for birøktere.
- Ordningene i søknad om produksjonstilskudd bør samkjøres bedre med ordningene i Regionalt miljøprogram (f eks vegetasjonssoner)
- Forskriften bør utformes i samsvar med forskrift om gjødselplanlegging.
- Det må være forholdsmessighet mellom brudd på vilkår og reaksjon ved manglende gjødselplan/sprøytejournal.
- «Inngrep som forringer kulturlandskapet» bør beskrives i søknadsskjema
- 2 meter bredt vegetasjonsbelte langs vassdrag bør opprettholdes som minstekrav, med en tilleggsformulering om at vegetasjonsbeltet skal være bredt nok til å motvirke avrenning mot vassdrag.
- Bestemmelsen om at foretak må følge bestemte jordarbeidingsrutiner i områder med erosjonsfare innenfor nedbørfelt til sårbart vassdrag bør fortsatt være hjemlet i forskrift om produksjonstilskudd. Jordlova § 11, pkt 1 vil ikke i stor nok grad gi mulighet for lokaltilpassede tiltak for hvert enkelt vassdrag.
- Ved feilopplysning i søknad bør det stå at man «*kan*» bli trukket, ikke at man «*skal*» bli trukket.

Miljøkrav i jordbruket sikrer at matproduksjonen skjer på en miljøforsvarlig måte, noe som er viktig for allmennhetens tillit til landbruket. Det er også viktig at arbeidet i vannområdene Glomma Sør og Morsa kan opprettholdes for å oppfylle målene i EUs vanddirektiv. Til det trengs både økonomiske og juridiske virkemidler.

Vi anbefaler at forslag til forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket endres i tråd med merknader og innspill fra Landbrukskontoret HSA og administrasjonen i Trøgstad kommune.

Hilsen

Anne Marit Næss
landbrukssjef
Landbrukskontoret Hobøl, Spydeberg
og Askim

Marit Ness Kjeve
miljørådgiver
Landbrukskontoret Hobøl,
Spydeberg og Askim

Johannes Martin Eriksen
Rådgiver
Trøgstad kommune

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ikke underskrift.